

Nr 289

Av herr **von Friesen**, *angående vissa ändringar i 10 och 11 §§ lagen om hyresreglering.*

I lagen den 19 juni 1942 om hyresreglering finnas bland annat följande bestämmelser:

§ 10. Konungen äger förordna, att i kommun, där denna lag äger tillämpning, avgiftsfri bostadsförmedling skall anordnas på kommunens bekostnad.

§ 11. Ej må någon mottaga, träffa avtal om eller begära gottgörelse av hyressökande för anvisning å lägenhet, som är avsedd att helt eller till väsentlig del nyttjas till bostad och som är belägen i ort, där denna lag äger tillämpning. Vid yrkesmässig bostadsförmedling må dock sådan gottgörelse utgå enligt grunder, som bestämmes av hyresnämnden. — — —

Under 1940-talet har Kungl. Maj:t med stöd av 10 § i nämnda lag på framställning av de större städerna förordnat, att på dessa städers bekostnad därstädes skulle anordnas avgiftsfri kommunal bostadsförmedling. Avsikten med inrättandet av sådan förmedling var ursprungligen, att i de större städerna med där rådande stora bostadsbrist efterhand färdigställda nya bostäder skulle så rättvist som möjligt fördelas mellan de bostadslösa medborgarna. Bostadsförmedlingarna voro sålunda ursprungligen tänkta såsom ett slags kristidsorgan, motsvarande de inrättningar, som under krigsåren omhändertog fördelning av ransonerade livsförnödenheter. Den efterhand alltmera minskade flyttningen från gamla bostadshus medförde emellertid inom kort i åtminstone de större städerna, att bostadsförmedlingarna vanligtvis kunde ställa lägenheter till förfogande allenast i nybyggda hus, där hyror på grund av de under senare år alltmera ökade byggnadskostnaderna äro mycket höga. För att bereda sådana bostadslösa sökande, som av ekonomiska eller andra skäl icke kunde mottaga lägenheter i nybyggda hus, möjlighet att erhålla av dem önskade billigare bostäder i äldre hus, blev det efterhand nödvändigt för bostadsförmedlingarna att jämväl förmedla byten av lägenheter.

Den ökade bostadsproduktionen har emellertid under de senaste åren medfört, att ett stort antal bostadslösa kunnat beredas bostad. Detta har föranlett en väsentlig minskning av antalet bostadslösa sökande. Å andra sidan har antalet personer, som hos bostadsförmedlingarna ansöka om byte av bostad, under de senaste åren undergått väsentlig ökning. I Göteborg voro sålunda enligt av därvarande bostadsförmedling lämnade statis-

tiska uppgifter den 30 juni 1955 tillhopa 40 071 personer anmälda såsom sökande hos förmedlingen. Av dessa saknade 18 758 lägenhet i Göteborg, medan 21 313 innehade lägenhet därstädes, vilken de önskade byta. Även i Malmö lär antalet bytessökande vara större än antalet bostadslösa. I Stockholm lära de bostadslösa fortfarande vara i majoritet, men även där ha under de senaste åren antalet bytessökande ökats och antalet bostadslösa minskats.

Såsom tidigare framhållits har förmedlingarnas verksamhet beträffande bostadslösa närmast karaktären av ren kristidsverksamhet, för vilken verksamhet avgift givetvis icke kan uttagas. I förhållandet till de bytessökande, vilka ju redan äro i den lyckliga belägenheten att äga bostad, äro förmedlingarna däremot till sin verksamhet icke att jämföra med kristidsinrättningar. Förmedlingarna lämna dessa personer ett vanligtvis utomordentligt gott och resultatrikt biträde, vilket för närvarande är helt avgiftsfritt. Det synes icke oskäligt att begära, att de personer, vilka genom förmedlingarnas bistånd beredas möjlighet att byta bostad, ersätta förmedlingarnas arbete med åtminstone ett så stort belopp, som skulle åtgå för att få en s. k. bytesannons införd i en daglig tidning.

Åtminstone i Göteborg har såväl från ledamot i bostadsförmedlingens styrelse som från representanter för den centrala stadsförvaltningen framhållits lämpligheten av att uttaga avgift av bytessökande. På grund av de ovan återgivna bestämmelserna i hyresregleringen har det emellertid visat sig omöjligt att uttaga sådan avgift.

Av den föregående framställningen framgår, att de här återgivna bestämmelserna i hyresregleringslagen hindra de större städerna att anpassa sin bostadsförmedlingsverksamhet efter de vid bestämmelsernas tillkomst helt oväntade förhållanden, som numera råda. När man i riksdagen år 1942 godkände de återopade lagrummen, räknade man med stor sannolikhet med att de kommunala bostadsförmedlingarna skulle så gott som uteslutande ha till uppgift att fördela bostäder mellan bostadslösa sökande.

I vart fall kan med säkerhet sägas, att man icke i riksdagen förutsåg, att utvecklingen skulle gå dithän, att mera än hälften av klientelet hos bostadsförmedlingen i rikets näst största stad skulle bestå av bytesökande.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta om sådan ändring av 10 och 11 §§ hyresregleringslagen, att det blir möjligt för städerna att uttaga ersättning för sådan bostadsförmedlingsverksamhet, som avser att bereda personer, som redan inneha egen bostadslägenhet, möjlighet att genom byte erhålla annan lägenhet inom samma stad.

Stockholm den 26 januari 1956

Bertil v. Friesen